

ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

УДК 338.515

ПРИБУТОК МОЛОКОПЕРЕРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА ТА ДЖЕРЕЛА ЙОГО ЗБІЛЬШЕННЯ

Белінська Н.С., к.е.н., доцент

Вінницький національний технічний університет

У статті розглядаються шляхи підвищення отриманого молокопереробним підприємством додаткового прибутку за рахунок впливу на його формування різних факторів. Зроблені розрахунки на прикладі одного із підприємств галузі, які показують, що необхідно здійснювати аналіз варіантів одержання додаткового прибутку, це дозволить оптимізувати витрати підприємства або ж розширити обсяги продажів продукції.

Вступ. Одним із найважливіших економічних показників, що характеризують ефективність роботи підприємств, є прибуток, оскільки саме в прибутку акумулюються результати всіх сторін діяльності: виробництво і реалізація, якість і асортимент, ефективність використання ресурсів і собівартість. У сучасних умовах отримання максимального прибутку є головною метою виробничої діяльності, а пошуки резервів для збільшення прибутковості становлять головну задачу управління підприємством.

Актуальність теми. На сучасному етапі досить актуальною є проблема розробки та прийняття довгострокових та оперативних рішень щодо джерел формування та напрямів витрачання отриманих підприємством прибутків з метою забезпечення більш ефективної його діяльності в майбутньому. Для підприємств досить важливим є виявлення резервів збільшення загальної суми прибутку шляхом визначення стратегічних напрямів своєї діяльності. Проблеми прибутковості підприємств і шляхів її підвищення досліджуються багатьма теоретиками і практиками, як у періодичній, так і в монографічній літературі [1, с. 7, 469; 2, с. 95-112; 3, с. 9-14].

Метою даної статті є поглиблений аналіз можливих шляхів підвищення розмірів отриманого підприємством прибутку за рахунок впливу на його формування різних факторів.

Результати досліджень. Використовуючи поглиблений аналіз можливих шляхів підвищення розмірів отриманого підприємством прибутку, визначимо суму прибутку, отриманого за рахунок впливу на формування різних факторів [4].

У збільшенні прибутку від реалізації зацікавлені як підприємства, так і держава, оскільки з одного боку прибуток є прямим джерелом виробничого і соціального розвитку підприємства, а з іншого – він забезпечує постійні і зростаючі надходження до державного бюджету.

Застосування методів і прийомів управління прибутком забезпечить зростання суми прибутку, що відповідає ресурсному потенціалу підприємства і ринковій кон'юнктурі. Це завдання реалізується шляхом оптимізації складу ресурсів підприємства і забезпечення їх ефективного використання. У процесі формування прибутку підприємства також мають бути реалізовані резерви його росту за рахунок операційної діяльності і реального інвестування, що забезпечує основу перспективного розвитку підприємства. В рамках операційної діяльності основна увага має приділятися забезпеченню росту прибутку за рахунок розширення діапазону відпускних цін на продукцію, одночасно зменшуючи собівартість і освоєння нових ринків збуту [5, с. 168].

Можливі резерви збільшення прибутку від реалізації продукції проілюструємо на конкретному прикладі виробничого підприємства ВАТ «Літинський молокозавод», основною діяльністю якого є виготовлення твердих сирів. Збільшення прибутку даного підприємства можливо здійснити за рахунок:

- підвищення відпускних цін на продукцію;
- зменшення собівартості виробів;
- розширення обсягів продаж [6, с. 20].

Перший напрямок – збільшення прибутку за рахунок підвищення відпускних цін на продукцію.

Ціна „Російського” сиру на Літинському заводі (без ПДВ) становить 13,20 грн. за 1кг.

Ціна без ПДВ за 1кг сиру „Російський” молокопереробного підприємства ВАТ «Вапнярський молокозавод» – 15,16 грн. При цьому роздрібна ціна за 1кг сиру „Російський”, який продається у квітні 2006 р. у місті Вінниці на регіональному оптово-роздрібному ринку, відповідно 20,5 грн. та 23,5 грн., тобто „Російський” сир Літинського заводу на 11,52% дешевший, ніж у конкурента з міста Вапнярка. Пояснюється це кращою якістю „Російського” сиру, виробленого на Вапнярському молокопереробному заводі. Отже, Літинський завод, підвищивши якість сиру, може підвищити ціну на 11,52% і це є одним із шляхів збільшення прибутку.

Другий напрямок – збільшення прибутку за рахунок збільшення обсягів продаж.

Із 773 тонн всього сиру, виробленого Літинським заводом – 219 т – вироблено „Російського”, тобто 30% від загальної кількості. Підвищення якості „Російського” сиру на Літинському заводі дасть змогу продати його в кількості 236 тонн, тобто на 8,1% більше. Комерційні витрати в 2005р. становили 64 тис. грн. На долю „Російського” сиру припадало 19200 грн.

Третій напрямок – збільшення прибутку за рахунок зменшення собівартості.

Калькуляція собівартості 1 кг сиру становить 12,0 грн. Можливим шляхом скорочення собівартості є поліпшення якості закуповуваної сировини – молока. Це дасть можливість зменшити собівартість „Російського” сиру приблизно на 7%.

Зробимо розрахунки по кожній з трьох пропозицій.

а) використавши формулу 1.1, знаходимо прибуток, який буде одержаний при підвищенні ціни на сири на 11,52%.

$$П=[OP \times (Ц \times 1,1152 - C) - KB] \times (1 - 0,25), \quad (1.1)$$

де OP – обсяг реалізації;

$Ц$ – ціна;

C – собівартість;

KB – комерційні витрати;

Число 25 враховує ставку податку на прибуток – 25% [4].

$$П=[219 \times (13200 \times 1,1152 - 13000) - 19200] \times (1 - 0,25) = 268,110 \text{ тис.грн.}$$

б) використавши формулу 1.2, знаходимо прибуток при збільшенні обсягу продажу на 8,1% за рахунок покращення якості твердих сирів. При цьому ціна сирів зросла на 2,5%, а комерційні витрати зросли на 0,5%.

$$П=[OP \times 1,081 \times (Ц \times 1,025 - C) - K1,005] \times (1 - 0,25) \quad (1.2)$$

$$П=[219 \times 1,081 \times (13200 \times 1,025 - 13000) - 19200 \times 1,005] \times (1 - 0,25) = 79,63 \text{ тис.грн.}$$

в) використовуючи формулу 1.3, знаходимо прибуток при зменшенні собівартості на 7% (практичні робітники і дослідники собівартості продукції в молочній промисловості дають цифру зменшення собівартості сиру на 40% при підвищенні якості молока, особливо в частині стандартного жиру в ньому (3,4%) і показників сиропридатності молока [7].

$$П=[OP \times (Ц - C \times 0,93) - KB] \times (1 - 0,25) \quad (1.3)$$

$$П=[219 \times (13200 - 13000 \times 0,93) - 19200] \times (1 - 0,25) = 167,917 \text{ тис.грн.}$$

Отже, перший варіант буде найкращим із трьох розглянутих заходів щодо одержання додаткової суми прибутку. Він відрізняється від другого на більшу суму прибутку, а саме 198,78 тис.грн (268,110-79,63) і від третього на суму 100,193 тис.грн. (268,110-167,917).

Одним із можливих варіантів збільшення прибутку підприємства можна назвати збільшення виручки від реалізації продукції за кордон. Найбільшим ринком збуту твердих сирів та тваринного масла потенційно є Росія.

Як відомо, ціни в Росії на продовольчі товари значно вищі, ніж на Україні. На реалізації однієї тонни додаткові суми становлять більше 2000 грн., а саме 2300-2800 грн.

Таким чином, розглянуте підприємство з виробництва твердого сиру, виходячи на російський ринок, може демпінгувати, встановлюючи ціну порядку 15500-16000 грн за 1т.

Розрахуємо збільшення прибутку підприємства за рахунок підвищення рівня цін при експорті 20% продукції Літинського молокопереробного заводу (формула 1.4).

$$\Delta\P=\Delta E(20\div 30)\times BP(C_1\div C_2) \quad (1.4)$$

де $\Delta\P$ – приріст прибутку;

ΔE – відсоток збільшення експорту сиру;

BP – реалізація сиру в 2005 році;

C_1 – ціна експорту твердого сиру в Росії;

C_2 – ціна твердого сиру на регіональному ринку в Україні.

$$\Delta\P=(20\div 50)\times 200\times(16000-13200)=112,000\div 250,000 \text{ тис.грн.}$$

Підприємство може суттєво збільшити прибутки за рахунок експорту сирів до Росії.

Висновки. Управління прибутком вимагає не тільки врахування ринкової кон'юнктури, особливостей податкового законодавства, але й передусім, повністю реалізувати ресурсний потенціал підприємства. Необхідно здійснити аналіз варіантів, що дозволяють оптимізувати витрати підприємства або ж розширити обсяги продажів продукції. Пошук резервів збільшення прибутку повинен спиратись на комплексний аналіз результатів господарської діяльності підприємства та ступінь наповненості даного сегменту ринку.

Література

1. Бланк І.А. Управління прибутком. К. Ника-Центр: Ельга, 1998.– 543 с.

2. Фінанси підприємств. Підручник. 4-е вид., Колектив авторів. Під ред. Поддєрьогіна А.М. К.: КНЕУ, 2002.– 571 с.

3. Павловська О.В. Удосконалення методів пошуку резервів зростання прибутку.// Фінанси України. – 2000 р. – №9. – С. 9-14.

4. Попович П.С. „Економічний аналіз діяльності господарювання”: Підручник. – Тернопіль: Економ. думка, 2004. – 454 с.

5. Онисько С.М., Марич П.М. Фінанси підприємств. Підручник для студентів вищих закладів освіти 2-ге видання. – Львів: „Магнолія плюс”, 2005. – 370 с.

6. Мусіна Л. Максимізація прибутку підприємства. //Фінанси України. – 2005. – №2. – С.19.

7. Белінська Н.С. Економічна ефективність підприємницької діяльності молокопереробних підприємств та шляхи її підвищення. – Універсум.– Вінниця, 2005.

Summary

UCC 338.515

Income of a dairy products enterprise and sources of its increase
//N.S.Belinska, Candidate of Economic Science, Vinnytsia National Technical University

In the article the ways of increasing additional income of dairy products enterprises as a result of increases of different factors are considered. Calculations made show the necessity of analyzing various sources of additional income. It will make possible to optimize the expenses of the enterprise or to extend the sales volumes.

Key words: income, cost price, sales volume, income influence factors, price, tax rate.